

בס"ד

חביב

הרמב"ם (הלכות מגילה וחנוכה פ"ד הי"ב) אומר:

מצות נר חנוכה מצוה **חביבה** היא עד מאד, וצריך אדם להזהר בה כדי להודיע הנס ולהוסיף בשבח הא-ל והודיה לו על הנסים שעשה לנו, אפילו אין לו מה יאכל אלא מן הצדקה שואל או מוכר כסותו ולוקח שמן ונרות ומדליק.

הביטוי 'חביב' חריג מאוד בלשון הרמב"ם. באף חג הרמב"ם אינו משתמש בביטוי זה. לגבי הקטרת אמורים ואיברים **הרמב"ם** כותב שיש להקריבם ביום ולא בלילה, כי "**חביבה** מצווה בשעתה" (מעשה הקרבנות פ"ד ה"ג, על פי פסחים סח ע"ב). אך למעט נר חנוכה, הרמב"ם אינו כותב לגבי אף **מצווה** או **חג** שהם **חביבים**. מדוע?

הגמרא בשבת כג ע"א כותבת **שהרואה נרות חנוכה** (ואינו מדליק בעצמו) מברך "שעשה נסים לאבותינו בימים ההם בזמן הזה". מדוע דווקא במצווה זו נתקנה ברכה לרואה? מדוע אדם **שרואה אדם אחר הנוטל לולב** אינו מברך ברכת הרואה (כמובן, ניתן לשאול זאת גם לגבי שאר המצוות)? **התוספות** (סוכה מו ע"א) נותנים שני נימוקים מדוע תיקנו את **ברכת הרואה**. הראשון שבהם: ישנה חביבות מיוחדת בנס חנוכה. אנו רואים שגם התוספות משתמשים בביטוי 'חביב' ביחס לחנוכה!

גם כאשר אנשים מדברים על חג החנוכה, הוא מתואר כחג חביב במיוחד.

מה חביב כל כך בחנוכה?

ראשית, יש לברר מהו מוקד החביבות. המשנה באבות מדברת על שני דברים "חביבים" - ממון חברו וכבודו: "יהי ממון חברך חביב עליך כשלך" (אבות פ"ב מי"ב), "יהי כבוד חברך חביב עליך כשלך" (שם מ"י). מדובר על דברים הקרובים ללבו של האדם: כבודו וממונו.

השייכות היא היוצרת חביבות.

1. ויש להוסיף עוד: באף חג אין דירוג של השיטות - מהדרין ומהדרין מן המהדרין - פרט לחנוכה. בדרך כלל, רק בודדים נוהגים כמהדרין מן המהדרין. ואילו בחנוכה אפילו אנשים שאינם דתיים נוהגים כמהדרין מן המהדרין בהדלקת הנרות. השיטות הרגילות אף לא הובאו בשו"ע. באחת הפעמים שהייתי בפעילות צבאית ברמת הגולן, היה זה בחנוכה. בנר רביעי של חנוכה נקלענו למצב שהיה לנו רק נר אחד, ולקח לנו זמן מה להיזכר שניתן להדליק נר אחד ואף לברך עליו!

דבר שאדם משקיע בו הופך להיות מחובר אליו, הופך להיות שייך אליו והופך להיות חביב בעיניו. אם ראית ילד שמתלונן רבות על מה שיש בביתו, כנראה שאינו משקיע ואינו שותף בנעשה בבית. אם היה משקיע או שותף - היה שמח על מה שקורה בבית, הבית היה חביב בעיניו.

רבים מחגי ישראל נקבעו בעקבות היחלצות העם מצרה באמצעות נסים: בפסח עם ישראל יצא ממצרים וניצל מצרות הודות לנסים גלויים, וכך גם בסוכות (ישנה מחלוקת אם היו אלה עוגי כבוד או סוכות ממש, אך לכל הדעות הסוכות שימשו כהגנה) ובפורים (כמובן שהכול התרחש בעקבות נס אך עם ישראל נלחם בפועל ועמד על נפשו). שאר החגים נקבעו מראש על ידי הקב"ה, בלא קשר לאירוע מסוים.

לעומת החגים שהזכרנו, חנוכה הוא חג חריג ומיוחד. זהו חג שבו עם ישראל נלחם ונאבק על שמירת תורה ומצוות. עם ישראל התאמץ לקיים את התורה למרות גזרות קשות וסיכון חיים. גם לאחר הניצחון המשיך עם ישראל בדרך זו, והתאמץ לחפש כף שמן טהור כדי להדליק את המנורה. בעקבות המאמץ שעשינו - התרחש הנס.

המאמץ בקיום המצוות הוליד הזדהות וחביבות.

נספר דבר שהתרחש לפני כחמש מאות שנה, בעירו של בעל תרומת הדשן (עיין לקט יושר, תלמידו של תרומת הדשן, ר' יוסף ב"ר משה, יו"ד שפ"ז). היו שם תלמידים עשירים שהיה קשה להם לקום שוב ושוב ולקחת ספרים שהם צריכים בזמן הלימוד. פרויקט השו"ת לא היה קיים בזמנם... מה עשו? הכינו שולחן עגול והניחו עליו מדפים, השולחן היה מסתובב וכל אחד יכול היה בקלות לסובב את השולחן ולקחת את הספר שברצונו לעיין בו.

בעל תרומת הדשן לא אהב פתרון זה. הוא אמר לתלמידים שעמל התורה הוא היוצר את החיבור אליה, והוא המאפשר לאדם לזכור את מה שלמד.

הגמרא בעבודה זרה (יט ע"א) אומרת:

ואמר רבא: בתחילה נקראת על שמו של הקב"ה ולבסוף נקראת על שמו, שנאמר: 'בתורת ה' חפצו ובתורתו יהגה יומם ולילה'.

כאשר אדם יגע ועמל בתורה היא הופכת להיות שלו, והוא מרגיש שהיא חלק ממנו. עמל בדבר מסוים יוצר קשר וחביבות מיוחדת אליו.

בדור שבו קיים פרויקט השו"ת - מותר להשתמש בו, ואולי אף רצוי להיעזר בו. אך צריך להשקיע ולהתאמץ. מי שרוצה שהתורה תהיה חלקו, שתהיה מחוברת אליו - צריך להשקיע בה. ככל שאדם ישקיע בתורה - כך יאהב אותה וירגיש שהיא חביבה בעיניו. ככל שאדם ישקיע בקיום מצוות - ירגיש שהמצוות מתאימות לו ומשמחות אותו.

בחנוכה זכינו להתחבר לקב"ה דרך העמל וההשקעה, זכינו להשקיע בתורה ובמצוות, ומתוך כל זאת זכינו לחביבות.

בחג החנוכה עלינו להתחזק בעמל התורה והמצוות, ולקבל על עצמנו להתאמץ בלימוד התורה, בלימוד ההלכה ובקיומה. כך נהפוך את התורה וההלכה לבשר מבשרנו, ונקלוט לתוכנו את אור החביבות המיוחד של חנוכה.